

Udržateľné hospodárenie so zrážkovými vodami - decentralizovaný spôsob odvodnenia

Právna úprava v zahraničí

Už od 70. rokov 20. storočia v zahraničí (napr. USA, Veľká Británia, Nemecko, Švajčiarsko, Holandsko) sa presadzuje prírode blízke odvodnenie miest, ktoré je založené na princípe zachovať alebo v maximálnej možnej miere napodobniť prirodzené odtokové vlastnosti lokality pred urbanizáciou. Základom tejto koncepcie je tzv. decentralizovaný spôsob odvodnenia, ktorý sa zaoberá zrážkovým odtokom v mieste jeho vzniku a vracia ho do prirodzeného kolobehu vody. V najužšom slova zmysle sú to prírode blízke opatrenia a zariadenia, ktoré podporujú výpar, vsakovanie a pomalý odtok do lokálneho kolobehu vody. V širšom slova zmysle sem patrí aj zariadenia, ktoré aspoň určitým spôsobom prispievajú k zachovaniu prirodzeného kolobehu vody a na ochranu vodných tokov, napr. akumuláciou a užívaním dažďovej vody alebo zadržiavaním (retenciou) a regulovaným (oneskoreným) odtokom do povrchových vôd či stokovej siete. Podpora vsakovanie zrážkového odtoku je teda podporou jednej zo zložiek kolobehu vody

V ČR sa rieši zrážková voda vsakovaním, napr. v zákone č. 254/2001 Sb (vodní zákon) § 5, odstavce 3) sa uvádza: „Při provádění staveb nebo jejich změn nebo změn jejich užívání jsou stavebníci povinni podle charakteru a účelu užívání těchto stavebzajistit vsakování nebo zadržování a odvádění povrchových vod vzniklých dopadem atmosférických srážek na tyto stavby (dále jen „srážkové vody“) v souladu se stavebním zákonem“.

Zrážková voda , tak ako sa ďalej upresňuje v českej vykonávacej vyhláške č. 501/2006 sa má prednostne riešiť: vsakovaním v mieste kde spadla , ak to možné nie je tak detenciou a následným vypustením do povrchového odtoku a len ak tieto možnosti nie sú technicky možné tak až potom sa pristúpi k odkanalizovaniu¹.

¹ <http://www.topin.cz/clanky/srazkove-vody-1-cast-detail-2458>

V ostatných krajinách, napr. Bavorsko, vsakovanie regulujú tak, že bez povolenia smie byť vsakovanie dažďová voda napr. z parkovacích plôch pre osobné automobily alebo plôch dvorov a dopravných plôch, ktoré nie sú priemyselne využívané.

V Švajčiarsku je vsakovanie neznečistenej dažďovej vody explicitne vyžadované vo Vodnom zákone (GSchG, 1991), pričom za neznečistenú sa pokladá zrážková voda odtekajúca zo zastavaných alebo spevnených plôch z ciest, a priestranstiev, kde sa nemanipuluje, nespracováva a neskladuje veľké množstvo znečisťujúcich látok, vrátane parkovísk a koľajísk v prípade, že sa nepoužívajú prípravky na báze pesticídov, alebo budú tieto v pôde dostatočne zadržané a rozložené.

Právna úprava na Slovensku

Na Slovensku zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách v platnom znení definuje dažďovú (zrážkovú) vodu ako vodu „z povrchového odtoku“. Táto definícia sa nachádza v par. § 2 s názvom „Vymedzenie základných pojmov“, písm. i), kde na účely tohto zákona „vodou z povrchového odtoku je voda zo zrážok, ktorá nevsiakla do zeme a ktorá je odvádzaná z terénu alebo z vonkajších častí budov do povrchových vôd a do podzemných vôd“.

Manažmentu zrážkovej vody sa venuje § 36 hore uvedeného zákona "Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd" a to v ods.17 , ktorý uvádza, že „ vypúšťanie vôd z povrchového odtoku do povrchových vôd možno povoliť len vtedy, ak sú vybudované zariadenia na zachytávanie plávajúcich látok. Vypúšťanie vôd z povrchového odtoku do povrchových vôd s obsahom znečisťujúcich látok, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť kvalitu povrchových vôd, možno povoliť len vtedy, ak sú vybudované aj zariadenia, ktoré zabezpečia ich zachytávanie.

V tomto odseku (a to je potrebné zdôrazniť), že sa jedná o vypúšťanie zrážkovej vody do povrchovej vody (pozri definíciu podľa § 3, odsek 2). Pokiaľ by bola sa voda na parkoviskách znečistila únikom ropných látok (alebo iných znečisťujúcich látok zo zaparkovaných automobilov – a túto vodu by sme odvádzali do povrchovej vody (rozumej do rieky, potoka, jazera a pod.) v súlade s týmto zákonom je potrebné „budovať zariadenia“ , ako sú napr. odlučovače ropných látok, ktoré zabezpečia ich zachytávanie.

Následne § 37 pojednáva „Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do podzemných vôd“, kde sa v odseku 9 pojednáva o vypúšťaní vôd z povrchového odtoku do podzemných vôd, kde primerane platí postup podľa § 36 ods. 13; postup podľa odsekov 1, 3 a 4 sa uplatní len pri ich priamom vypúšťaní do



podzemných vôd. Odsek (1) spresňuje postup vôd vypúšťania zrážkovej vody do podzemných vôd nasledovne „ Orgán štátnej vodnej správy vydá povolenie po predchádzajúcom zisťovaní, ktoré zabezpečí žiadateľ o vydanie povolenia na svoj náklad. Predchádzajúce zisťovanie sa zameria najmä na

- a) preskúmanie a zhodnotenie hydrogeologických pomerov v príslušnej oblasti,
- b) zhodnotenie samočistiacich schopností pôdy a horninového prostredia danej lokality v príslušnej oblasti,
- c) preskúmanie a zhodnotenie možných rizík znečistenia a zhoršenia kvality podzemných vôd.

Nariadenie vlády č.491/2002 Z. z ,ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd (je to v podstate implementácia Rámцovej smernice o vodách) v § 9 Požiadavky na vypúšťanie vôd z povrchového odtoku uvádza:

(1) Vody z povrchového odtoku odtekajúce zo zastavaných území, pri ktorých sa predpokladá, že obsahujú látky, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť kvalitu povrchovej vody a podzemnej vody, **možno vypúšťať do podzemných vôd nepriamo len po predchádzajúcom zisťovaní ⁶⁾ a vykonaní potrebných opatrení. Vodami z povrchového odtoku sú najmä vody z cestných komunikácií pre motorové vozidlá, parkovísk, z odstavňých a montážnych plôch, z plôch priemyselných areálov, na ktorých sa skladujú škodlivé látky a obzvlášť škodlivé látky alebo sa s nimi inak zaobchádza.**

(2) Vody z povrchového odtoku odtekajúce zo zastavaných území, o ktorých sa nepredpokladá, že obsahujú látky, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť kvalitu povrchových vôd a podzemných vôd, možno vypúšťať do podzemných vôd nepriamo.

Tento prekonaný prístup a existujúci právny stav je potrebné zmeniť konečne aj na Slovensku. Osobitne to platí pri budovaní parkovísk pre osobné automobily, ako aj vyplýva z rozboru právnej úpravy v okolitých štátoch, nie je žiaden dôvod, aby sme zamedzovali vsaku zrážkovej vody cez pôdny filter, ktorý je dostatočný a budovali ďalšie nepriepustné asfaltové plochy, ktoré navyše prispievajú k teplotnému ostrovu a prehrievajú mikroklimu v sídle. Na Slovensku je to úloha daného rezortu, ktorým je MŽP SR .

September 2019

www.odolnesidliska.sk



Správa je realizovaná v rámci projektu „Sídlišká ako živé miesta odolné voči zmene klímy“, DELIVER - DEveloping resilient, low-carbon and more LIVable urban Residential area, kód LIFE17 CCA/SK/000126 - LIFE DELIVER. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej komisie, z finančného nástroja pre životné prostredie: program LIFE, z podprogramu „Ochrana klímy“.